

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 10.

V Ljubljani, 15. novembra 1888.

Letnik I.

Šola strahu božjega.

Zadnjih sto let se med brezverskimi ljudmi mnogokrat sliši in po njih časopisih in knjigah bere, da vera nima več nobenega pomena na svetu, da je to zastarana reč, katero so si nekdanj izmislili duhovni in ž njo ljudi strašili. Vsak naj veruje, kar hoče, in živi, kakor hoče. Čemu cerkvene zapovedi? Kdo mi bo ukazoval, da bi jaz k spovedi hodil, postil se, cerkev obiskoval ob nedeljah? Najmanj pa ima še vera govoriti, kako naj se vladajo države, občine, šole itd. To cerkvi ni nič mar, ona tega ne razume. — To se pogosto sliši. Tiste, ki tako govoré, imenujemo brezverce ali liberalce. In ti ljudje imajo skoro po vseh državah prvo besedo, oni imajo vajeti v rokah. Po knjigah in časnikih slepé druge z lepimi besedami, s praznimi obljubami; sami pečenko obirajo, drugim pa vržejo kako kost, da se tepó zanj in s tem liberalcem delajo kratek čas in vtrjujejo njihov vlado.

Bog torej, ki je vse vstvaril, nima nobene besede več; njegova postava nič ne velja, zapovedi katoliške cerkve, katera jih v božjem imenu daje, so brez pomena? To vendar ne more biti, to se mora kaznovati. In res: to se tudi hudo kaznuje. Kako pa je to, da je sedaj tako malo pokornih in zadovoljnih podložnih v državi, v šoli, v družini? Prav lahko: Ljudje nečejo hoditi v šolo, kjer Bog uči, hočejo, da so prosti, sami za-se, brez gospodarja. Zato zaničujejo zapovedi božje, cerkvene, starišev,

učiteljev, mojstrov, gospodarjev . . . Kdor namreč ni Bogu pokoren, tak tudi ni ljudem pokoren. To ni nič čudno. Od kod pa imajo cesar, papež, stariši, učitelji, gospodarji svojo oblast? Ali ne od Boga? Kdor se torej ne meni za Boga, se ne bo menil tudi za druge; le sila in potreba ga primorata, da je pokoren; toda kader je prost, tedaj se znosi nad svojimi zatiralci.

Državne postave sedanje se malo ali skoro nič ne ozirajo na božje in cerkvene zapovedi; države hočejo same biti — bogovi, in tirjajo, da bi jih podložni spoštovali in poslušali, dasi same ne poslušajo in ne spoštujejo Boga, od katerega prejemajo vso oblast. Da bi se vtrdile, skrbé države, da naj se posebno v šolah in v družbah vtrjuje domoljubje, to je ljubezen do cesarja in domovine; zato naj se pogosto pojejo cesarska in druge domoljubne pesmi; navdušeni govori naj pripovedujejo, kako lepa je domovina, kako slavni so nje vladarji; dalje naj se napravljajo veselice in rodoljubne „besede“. To je morda vse lepo in koristno, a zadosti to ni. To je le lupina; ako pa v tej lupini ni jedra, potem vse take vaje in veselice in slavnosti niso vredne piškavega oreha. In kaj je jedro? To je: da ljudje spoštujejo Njega, od katerega izhaja vsa oblast, namreč Boga. Strah božji je pred vsem potreben, saj je začetek modrosti.

In zato velja vsem predstojnikom, oblastém, starišem, učiteljem, gospodarjem zlati nauk: Ako

hočete imeti zveste podložne, ki se vas ne bodo bali zaradi sile, ampak ki vas bodo spoštovali in poslušali zavoljo Boga, vodite jih s svojim vzgledom

v šolo strahu božjega! Vsi se ~~bojijo~~ Boga in spo-
nujmo njegove zapovedi, in ~~človeška družba~~ bo
kmalu stala na trdnih nogah!

Kaj je novega po svetu?

Državnemu zboru na Dunaju je vlada predložila novo vojaško postavo. Po tej postavi se bo število vojakov ob vojski zelo pomnožilo. Vsako leto bodo potrdili k vojakom 125 tisoč mladeničev; ko bo postava popolno izvršena, bo od vsakih 1000 ljudi 37 mož pri vojaki in če presvetli cesar zakliče: V boj! zgrabilo bo za orožje 1.500.000 vojakov, to je: jeden milijon in pol. Vsak vojak mora biti visok vsaj 155 cm. Kakor so bili sinovi oproščeni, ako so stariše živili, tako bo zdaj veljalo tudi za zete. Važno je po novi postavi tudi to, da se bodo mladeniči klicali na nabor še le v tistem letu, ko spolnijo 21. leto svojega življenja. — Kaj pa da se z novo vojno postavo pomnože troški za orožje in vojake. Krvavi davek je silno velik in Evropa je podobna vojaškemu taboru. Tako ne more dolgo obstati, tak mir je grobokop družbeni sreči. — Liberalci, ki so bili v državnem zboru ločeni na več strank, so se združili v nemško levico, da bodo lažje nagajali vladi in večini. — Na Ogerskem pod krono sv. Štefana tudi ni vse, kakor bi moralo biti. Ogrji brezozirno zatirajo Slovake, Rumunce, Nemce in v zadnjem

času prav posebno tudi Hrvate, katerim vsiljujejo ogerski jezik; tudi pri volitvah naženejo toliko uradnikov skupaj, da meščani nimajo nobene besede. A Hrvat pravi: „vsaka sila do vremena“, vsaka sila le nekaj časa trpi in zato upajo, da se razžene tudi ta črni oblak. — Ruski car bi se bil kmalu ponesrečil na železnici; vozil se je namreč po Transkavkaziji in na nekem kolodvoru je vlak skočil iz tira, vozovi so se poškodovali in razsuli; mnogo spremljevalcev je bilo mrtvih, več ranjenih, le cesarska družina je bila čudovito rešena; car se je nekaj poškodoval na nogi, carica na roki. Pravijo, da so vozovi krivi, a najbolj gotovo so to storili „nihilisti“, nič vredni ljudje, ki so se zakleli, da hočejo cara umoriti. Uboga Ruska! — Na Nemškem so imeli volitve in katoličani so se dobro držali in vse svoje poslance spravili v zbor. — Na Francoskem mečejo poslanci z novo ustavo ljudem pesek v oči, da toliko lažje zatirajo katoličane. Tako so v Parizu sklenili mestni očetje, da napravijo zapisnik vseh tistih, ki se nočejo dati po smrti cerkveno pokopati, češ, poglejte, koliko jih je, ki se za cerkev nič ne menijo.

Listek.

Tihotapčeva žena.

I.

Bila je temna noč in debel, gost dež je namakal zemljo. Pod prijaznim hribom skoro v sredi gozda je stala na pol podrta bajta; bila je gostilnica, o kateri se nič prida ni slišalo. To noč so bila okna zadelana okrog polnoči in zdelo se je, da v hiši že vse mirno počiva. A le zdelo se je tako. V resnici pa je sedelo v zaduhli hiši pri mizi več moških, ki so igrali na karte; gospodar jim je pridno donášal žganja na mizo. Kar naenkrat nekdo potrka na okno; možje skočijo po konci, bili so sami tihotapeci ali „kontrobantarji“, ki so imeli slabo vest in strah pred vojaki „grenearji“. Gospodar hitro skoči k vratom, zagleda zunaj žensko v krilo zavito z otročičem v naročji. „Ali je moj mož tukaj? Vojaki bodo zdaj zdaj pri hiši!“ — Gospodar zapahne vrata, hiti v hišo in kmalu je bilo v hiši vse prazno in temno, tihotapeci so jo pobrisali skoz stranska skrita vrata v gluho noč.

Ana, tako je bilo Martinovi ženi ime, vlekla se je s svojim novorojencem zopet proti domu; kmalu blizu doma zazliši pokanje pušk in ko pride domu, bila so vrata odprta na stežaj, omare, skrinje, vse je bilo odprto in prebrskano . . . „Vojaki so bili tukaj“, šepeta Ana, „kdo vé, ali so moža dobili ali morda umorili.“ V zibko položi svoje dete in vsa obnemogla sede na klop ter začne bridko jokati: „O Bog, kako zelo sem vendar zagrešila, da me ta'lo strašno kaznuješ. Sto in stokrat sem že prosila moža, na kolenih sem ga prosila, naj ne hodi med tihotapece, naj se kakor gozdar ali dninar vsaj pošteno preživi, saj pridnim rokam je dela povsod dovolj; toda vse je bilo zastonj. Martin se ni hotel lotiti nobenega dela, sam sem se ubijala doma in sedaj jo je skupil, Bog daj, da se skoro vrne, morda ga vsaj ta skušnja izmodri. Bog bodi mu milostljiv!“ Plakala je Ana, še dolgo čakala, a čakala zastonj.

II.

Minolo je od tedaj deset let, a o Martinu ni bilo ne duha ne sluha. Ubogo ženo so pogosto klicali k sodišču, a vedno je ponavljala, da od one noči

Naj bi ti očetje rajše skrbeli za mestno gospodarstvo. Vsako leto izdajo za mestne troške 16 milijonov, tako da pride na vsacega človeka 160 frankov mestnih davkov. Mestni očetje, pravijo, da opravljajo brez plače svojo službo, le za svojo pisarno, za svinčnike in peresa dobi vsak odbornik na leto borih deset tisoč frankov. Res so reveži ti velikodušni mestni

očetje. — Na Laškem sklepajo sedaj v senatu kazenski zakonik, s katerim bodo postavno ložje preganjali cerkev in papeža. Bi pač imeli dovolj dela, kako znižati davke, ker jih bodo neki zopet pomnožili na sol, ki je potrebna tudi vsakemu revežu. Tudi tukaj pogoltne največ vojaštvo, s katerim si hoče Italija vtrditi svojo veljavo pri drugih državah.

Kaj je novega po Slovenskem?

V Zaplani pri Vrhniki. Ta pa ne bo dobra, mislil sem si, ko sem na vernih duš dan popoldne gledal skozi okno ter videl stržka okoli hiše pohajati, kličečega: sne-žek, sne-žek. Le dobro si zapomnite, so rekli ranjki oče, ko bo začel stržek okoli hišnih voglov hoditi ne bo tri dni brez snega; stržek nannanja snežek. In res pogodil jo je letos mali zime oznanitelj. Mrzla burja brije včeraj in danes ter pridno zagrinja naše hribe in jarke z belo odejo sneženo.

Na, zdaj smo pa zašiti planinci za nekaj časa v svojih kočah. Še vás ne bomo mogli drug k drugemu, kakor vi dolinci po vaseh, kajti tu pri nas ne najdeš z lepa dveh hiš skupaj, ampak hribovci prebivamo vsak za-se, kakor da bi se bili med sabo vsi skregali. Po zimi bo sosed sosedu težko videl, razven v nedeljo v cerkvi. To ti bo samotno in tiho zimsko življenje planinsko!

Kdo nam bo krajšal dolgo zimo, kdo nam bo povedal časih kakšno novico? — Bukve družbe sv. Mohora in pa „Domoljub“. „Domoljuba“ pri nas že dobro poznamo in se je vsem kmalu prikupil. Pohvaliti ga moramo tudi zato, ker piše tako čisto in lepo slovensko besedo. Tako je prav! Tudi pri narodu na kmetih moramo iztrebiti tiste grde remške besede, katere kakor ostudne spake grde in pačijo naš krasni jezik slovenski. Predragi kmetje po Slovenskem! naročite se povsodi na „Domoljuba“, ki vam bo v dolgi, pusti zimi zgovoren in prijazen tovariš! „Domoljuba“ v roko pa za peč — morda celo na peč — to bo zlasti za samotne planince največja zabava po zimi.

Tukajšnji posestnik, Ignacij Petkovšek obhaja letos s svojo ženo Barbo svojo zlato poroko. On in ona sta pridna in poštena v vseh rečeh, zato jima je Bog dal čakati 50. leto njune prve poroke.

nič več ni slišala o Martinu in ga od tedaj ni nikoli več videla. — Hišico so ji med tem prodali, lahkoživi mož jo je vso zadolžil in morala je pri nekem kmetu služiti za deklo. Ker je bila pridna, zato so jo radi imeli in tudi potrpeži z njenim sinkom Antonom, ki je že tudi pomagal krave pasti. Vsak večer ga je skrbno mati vodila k bližnjemu znamenju, kjer sta pomolila „Oče naš“ za — očeta, ki je baje daleč nekje na tujem.

Deček je pogosto izpraševal mater, kod da oče toliko časa hodi; in ko mu je mati naročala, naj prav pridno zanj moli, da se prej vrne, je hitro na vse pozabil, skakal in pel, kakor najsrečnejši človek na svetu. In res je bil srečen; gorje svetá mu je bilo tuje in nad njim je čulo skrbno materino oko. A mati njegova, uboga Ana, ni bila srečna; solze bile so njene vsakdanje družice.

„Ana“, reče ji nekega dne gospodinja, „nikar vedno ne žaluj za Martinom, saj ni bil nič vreden; britkosti, skrbi in sitnosti si imela ž njim; bodi torej vesela, da vsaj za Antona lahko lepo skrbiš.“

„Mati“, pravi Ana, „res da ni bil moj Martin veliko vreden, vendar ne zamerite mi, da žalujem

za njim, saj je bil on vendar moj mož; poročen z menoj do groba; a sedaj ne vem, ali se še potika po svetu, ne vem, kje in kako živi; kaj, če je zašel med kake roparje, ali je morda celó umrl kje za kakim plotom nespokorjen brez sv. zakramentov.“

„To so same nepotrebne skrbi“, pravi gospodinja, „saj ti tako ne moreš pri tem nič pomagati; izbij si torej vse to iz glave.“

„Ne morem, mati, a tožila vam več ne bom; molila bom, kakor do sedaj za nesrečnega Martina, da se vsaj spokori, predno umrje. To vas pa prosim, da mojemu Antonu nič slabega ne poveste o njegovem očetu.“

„No, za to bodo pa že poskrbeli drugi ljudje“, pristavi gospodinja.

III.

Bila je pozna jesen, pri kmetu na polju dela čez glavo. Ana se je neki večer dolgo časa zamudila pri delu na polju; ni ji šlo od rok, kakor druge dneve; roke so ji bile tako okorne, glava tako vroča in noge zelo težke. „To ni dobro znamenje“, rekla je sama sebi, ko je šla počasi pozno zvečer proti

Zares možaka poštenjaka ljubi Bog in ga čislajo ljudje.

Od Drave. (Drobnosti.) V Središču so s pomočjo milodarov popravili cerkveno podružnico v trgu. Preč. gosp. Herg, kanonik v Mariboru, je kot središčni domorodec daroval 100 gld. — Gosp. Kmetič, sodnik v Ormožu, stopil je v pokoj. Na njegovo mesto pride iz Celja gosp. dr. Pevec, doma iz Vojnika. Gdč. T. Kordiš se je z Dobrne preselila v Vitanje. — Za šolo v Zavrčju so svetli cesar darovali 300 gld. — Pred nekaterimi leti so v Ptuji ustanovili takozvano „dijaško kuhinjo“, kjer pridni pa ubogi dijaki ali „študenti“ dobivajo hrano brezplačno. V minolem šolskem letu se je razdelilo 5211 kosilec. Društvo imelo je dohodkov 946 gld. 88 kr., a stroškov 811 gld. 65 kr. Za letošnje šolsko leto je torej preostalo 135 gld. 23 kr. Podobno podporno društvo so po vzgledu Ptujskem osnovali slovenski mladino-ljubi tudi v Celju in v Mariboru. — Učitelj v Ptuji, g. Porekar, dobil je službo nadučitelja na Humu pri Ormožu. Prijatelji njegovi so mu v čitalnici dne 4. novembra za slovo priredili večerno zabavo. — V Ptuji se je neka ljubosumna točarica navžila žveplenk, da so jo morali prenesti v bolnišnico, tukaj jo je našla smrt. Posestnik Golob od sv. Jurija blizu Maribora je vozil sadje. Na cesti sta se mu splašila vola. Voznik skočil je z voza, pa tako nesrečno, da je tretji dan umrl. — Vino okoli Maribora velja po 60 do 80 gld. stari štrtinjak. Cerkveno vino pri sv. Petru ob Dravi so prodali brez posode po 67

do 90 gld. — Dne 28. oktobra zvečer je M. Babšek na Globokem peljal se od mlina v Studenicah. Na potu so ga trije lopovi natepli tako, da je vsled bolečin umrl. Razbojnik je orožniki spravili pod ključ v Slovenji-Bistrici.

Od Celja. (Črtice.) V mestu umrla je gdč. Ranner, za cerkev Device Marije sporočila je 14.000 gld. — „Spodnještajarska“ razstava je zahtevala stroškov za 12.132 gld. 55 kr. Od dobička so 200 gld. odločili tako, da se za obresti vsako leto kupi darilo najprirednejšemu učencu v obrtniškejši šoli v Celju. — V Preborji pri Brežicah zidajo šolsko poslopje. V prvem nadstropju se je vsled prevelike teže zlomilo neko brvno, naložena tvarina se je zrušila na zidarskega voditelja Žagarja, potem na Perca in Pajka. Zadnji je umrl. — Vojški novinec Neureiter iz Preborja je brez dovoljenja zapustil vojašnico v Celovcu. Orožniki, t. j. žandarji so ga na Planini dobili v roke ter odgnali v Celje. Tukaj je iz ječe ušel, in ko so ga potem orožniki zopet zasačili, si je prerezal žilo, pa ne za smrt. — Šolska občina Planina z Golobinjakom, v okraji Kozje, bo od novega leta pripadala k šolskemu okraju Sevnica. — Pri sv. Juriji ob železnici: s žveplenkami se je igral 5leten otrok ter zažgal gospodarstveno poslopje kmeta Močnika; na zadnjem sejmu je kmetu Oblaku neki lopov ukradel peneznico s 650 gld.; pri paši je plamen zagrabil obleko 5letne hčerke Krampršekove, sirotica je vsled opekline umrla drugi dan. — Mlinarski pomočnik Janez Za-

hiši, kjer so jo že težko pričakovali. Tudi doma je bilo zvečer še dela dovolj; Anton in drugi so šli počivat, zato gré Ana po svoji navadi sama k bližnjemu znamenju na vrt pomolit za svojega izgubljenega Martina.

Blizo enajste ure je bilo, ko je šla Ana po vrtu proti hiši, hodila je počasi, ker vročina v glavi je bila vedno hujša. Ko pride do hišnih vrat, zasliši neki ropot z oknom v zgornji hiši, kjer je imela Ana veliko sadja, da ga je sušila. Spomni se, da ima ključ pri sebi, zato hiti v zgornjo hišo in pozabivši svoje boleznirno odpre vrata. Komaj da se pokaže v hišo, že jo zgrabi za vrat močna moška roka: „Le usta mi odpri in paecej si mrtva“, ji reče tujec. Ana spozna tujca po glasu, bil je njen izgubljeni mož, ki ni vedel, da v tej hiši služi njegova žena. „Martin“, zakriči Ana, „tedaj med tatove in roparje si zašel! Tako se zopet vidiva!“ ... In zgrudila se je Ana na zemljo.

Pri tem kriku so se vzbudili tudi domači; tat pa skoči urnih korakov na okno, kjer je imel lestvico iz vrvic; toda, ne vé se, ali je preveč hitel, ali bil preveč zbežan, ker se je tako naenkrat sešel s svojo ženo, na oknu omahne in pade na trda tla.

Toda kmalu je na nogah, strah, da bi ga ne vlovili, mu dá novih moči, da ne čuti precej groznih nasledkov padca, v bližnjem gozdu se skrije v gostem grmovju; a kmalu so ga začele moči zapuščati, zadel se je v prsi z nožem, ki ga je prijel v roke, ko ga je Ana v izbi zasačila, in mnogo krvi mu je odteklo; kmalu obleži v nezavesti.

Na vse zgodaj zjutraj pridejo hlapci iz bližnjega samostana, čegar lastnina je bil gozd, kjer se je Martin skrila in najdejo med delom neznanega človeka v nezavesti; takoj ga zanesó v samostan, ter ga močijo in mu zdravila dajo, da se je bolnik zopet zavedel. — Nekaj ur pozneje odpre tujec oči ter vpraša, kje da je. Precej pokličejo samostanskega prednika, da bi ga oskrbel za večnost, ker videlo se je, da ne more dolgo živeti. Pater ga precej spozna, bil je blizu tam doma. „Martin, ti tukaj? Kaj je s teboj?“ „Tedaj me poznate, gospod gvardijan, morda tudi veste, kako se godi moji ženi in mojemu Antonu?“ „Pri dobri hiši v sosedni vasi, pri Francetovih služi“, pravi pater. — „O jaz nesrečnež“, zastoče Martin in potem s slabim glasom pové, da je ravno to noč hotel tam krasti in da mu je to zabranila — nje-

goričnik, od sv. Petra v Savinjski dolini, je na cesti blizu nemškega Gradca pretepal Janeza Kastelica in Valentina Koprivo. Za to so mu sedaj v Gradcu prisodili deset mesecev težke ječe, poostrene s postom. V Celju so pa spoznali, da je Drevenšek zaslužil 6, a njegov tovariš Tomanič 3 leta težke ječe. Oba sta živela na Hrvaškem ter sta na Štajarsko hodila krast konjev, da sta je onkraj Sotle prodajala. — V Vitanje so iz Celja napeljali brzojav ali telegraf, brzojaviti so začeli dne 4. novembra. — Severno od Vojnika je letos dne 1. julija toča hudo poklestila. Te dni je deželni odbor dovolil iz deželne blagajnice 200 gld. podpore onesrečencem v Črešnjicah, in 350 gld. onim v Višnji-vesi.

S Štajarskega. (Črtice.) V Gradcu na visokih šolah so učenci ustanovili „katoliško društvo visokošolcev“. Pred prvokratnim zborovanjem so bili pri sv. maši. Zvunaj cerkve so se pa „liberalni“ dijaki ali študenti norčevali. — Te dni je učiteljsko društvo v Gradcu kot častnega uda imenovalo dr. Dittesa. Toti je najimenitnejši brezverski učitelj že vsled tega, ker na Dunaji izdaja v proticerkvenem duhu pisani učiteljski časnik. Kakor da bi v Avstriji ne

imeli dovolj učenih ljudi, so o svojem času zastopniki mesta Dunaj bili dr. Dittesa s Pruskega poklicali, da je prevzel službo ravnatelja na šoli, kjer se mladi ljudje pripravljajo za učiteljski stan ali poklic. Imenovanec sedaj živi v „penziji“ in je minole počitnice prišel v Gradec k nekemu zboru učiteljev. Tukaj je v svojem govoru rekel, da miru ne bodo poprej, dokler liberalci katekizma iz šole ne odpravijo. — Vsled pogodbe je g. Geutebrück za tri leta prevzel službo ravnatelja na Slatini pri Rogatcu. Letos mu je pogodba potekla in je službo pustil. Za isto se je takrat oglasilo 117 prosilcev, a deželni odbor jo je podelil možu, ki je doma s Pruskega, kakor da bi med prosilci ne bilo sposobnih domačinov. — Učitelji so postali gg.: J. Strelec pri sv. Juriji ob Ščavnici, J. Ziegler na Plešivcu, M. Tramšek v Sromljah, G. Javnik pri Zgornji sv. Kunigundi, J. Polh v Bučah, F. Jauk na Studencih pri Mariboru, gdč. Fr. Hübel v Selnici ob Dravi, G. Ihan pri sv. Vidu tik Planine, K. Gzahek v Selnici ob Savi, C. di Centa kot učiteljica za ročna dela v Šoštanji in Topelšici.

Cerkev in šola.

Katoliški zbori.

Vabila za katoliški shod ali tabor, ki bode od 26. do 29. tega meseca na Dunaji, so se že raz-

glasila po vseh večjih katoliških časnikih. Oni možje, ki so priredili priprave za ta zbor, poslali so tudi pismo udanosti sv. Očetu ter jim naznanili, o čem

gova žena, katero bi bil skoraj v naglici končal z nožem.

„Uboga žena“, pravi pater, „tudi to je morala doživeti; in vendar je vedno želela, da bi vsaj Anton nič slabega ne slišal od svojega očeta.“ Molče obrne ropar svoj obraz proti steni; da ga žena še vedno ni pozabila, to ga je presunilo.

IV.

Odkar se je Ana zgrudila od strahu, ko je zadela na svojega moža pri tatvini, od tedaj ni več vstala iz postelje; ležala je v nezavesti, strašna vročinska bolezen ji je kopala zgodnji grob; trpela je že preveč, moči so ji opešale.

Proti večeru družega dné je bolnici nekoliko odleglo in ravno se pripravljajo, da bi šli po duhovnika, kar stopi v hišo gvardijan bližnjega samostana. Kmalu je sam pri bolnici.

„Prišel sem, da vam prinesem zadnji pozdrav od vašega moža in da vas v njegovem imenu prosim odpuščanja“, pravi pater gvardijan.

„Kje je? Kako mu je?“ hlastno seže bolnica v besedo.

Prinesli so ga v naš samostan na smrt bolnega in opoludne je skesanega srca prejel svete zakramente in kmalu na to umrl spravljen z Bogom.

„Spravljen z Bogom! Hvala Bogu! To je bila moja edina želja in edina prošnja vseh deset let, kar ga ni bilo doma. O Bog, sedaj spoznam, da nisem zastoj trpela. — Pa tudi meni, oče prečastiti, treba, da se spravim z Bogom; čutim, da so tudi meni ure štete“, govorila je Ana s slabotnim glasom.

In prav je imela tihotapčeva žena; malo dni potem in tudi ona je umrla brez skrbi, ker je gospodinja prevzela vso materino skrb za Antona, in v trdnem upanju, da bodeta z Martinom v večnosti zvesteje združena pri Bogu, kakor sta bila na zemlji.

Anton pa je bil pozneje pošten mizar, ki si je s pridnim delom dobro opomogel; učencem svojim v rokodelstvu pa je rad govoril: „Ako hočete, da vam bo Bog blagoslavljal vaše delo, imejte vedno svoje srce pri Bogu, svoje roke pa pri delu!“

da se bode obravnavalo in posvetovalo na tem shodu, namreč o skelečnem družbinskem vprašanju, o opravičenih zahtevi verske šole, o načelih za šolske nauke, o gojitvi prave vede in umetnosti, o dobrem časnikarstvu in slovstvu. Sv. Oče poslali so načelniku onih mož, grofu Pergenu, prijazen odgovor, v katerem pohvalno omenjajo tega podjetja ter podeljujejo apostolski blagoslov vsakemu vdeležencu tega shoda. Katoliški shod na Dunaji izročujejo gg. osnovatelji v varstvo Jezusovega presv. Sreča in priporočajo v molitev vsem, ki ljubijo Boga in njegovo cerkev. „Domoljubniki“, ki ne bomo mogli na Dunaj, pa lepo doma prosimo obilo uspeha temu zboru! — Celo na Angleškem, v največjem mestu sveta, v Londonu, napravili so tamošnji katoličani zbor. Priredilo ga je „Katoliško tiskovno društvo“ zadnje dni oktobra v Westminsteri dvorani. Potegnili so se za prostost papeževo ter za versko vzgojo mladine. Slabe časopise, katerih naj se katoličani varujejo, so po imenih našteali.

Udanostna pisma sv. Očetu.

Tudi v Belgiji bi bili katoličani radi napravili zbor, pa jim ga je vlada prepovedala. Zato so pa tamošnji škofje o priliki, ko so bili zbrani v Tournay pri slovesnem izpostavljenju ostankov sv. Elefterija, izrazili sv. Očetu po telegrafu svojo udanost ter zahtevali, da naj se jim zopet vrne prostost. — Nedavno je praznovalo „Katoliško kupčijsko in obrtnijsko društvo“ v Lovaniji na Belgijskem veliko društveno slavnost. Poslalo pa je tudi pri tej priliki po svojem predsedniku, profesorji Heleputte, svetemu Očetu pismo udanosti, na katero so kaj ljubeznjivo odgovorili dne 22. pr. m. — Kaj ko bi se tudi naši kupčevalci in obrtniki zavzeli in navdušili kedaj za svojo vero in ne samo za svoje predaile in škrinjice za „pudel“-nom! — Španski škofje pa so se s posebnim pismom zahvalili papežu za vzvišene nauke v okrožnici o prostosti ter jim ob enem zatrdili svojo udanost. Pristavili so, da je dolžnost vseh na-

rodov, živahno delovati, da oropani sv. Oče zopet nazaj dobé posvetno oblast, da bodo neodvisno mogli delovati za pravo omiko ter časno in večno srečo narodov.

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: Čč. gg. Peter Warthol, župnik v Hinjah, in Janez Ev. Vovk, župnik v Št. Jarneji, pojdeta v zasluženi pokoj. Č. g. Ivan Podboj, kurat v Št. Petru pri Slavini, dobil je faro Planino. Č. g. Ivan Kunauer, kapelan v Kočevji, postal je administrator v Polomu (Ebenthal) na Kočevskem. — **V celovški škofiji:** Čč. gg. Karol Rous, kapelan v Sp. Draubergu, in Martin Kováč, kapelan v Št. Janžu na Mostiču, menjala sta svoji službi. Isto tako sta menjala službi čč. gg. Janez Wagner, kapelan v Tinjah, in Franc Premrov, kapelan v Št. Mihaelu pri Pliberku. Č. g. Urban Miklav prestavljen je kot kanonik v Gospo Sveto in č. g. Franc Marinič, kapelan v Žabnicah, kot kapelan in beneficijant v Špital. Č. g. Janez Ljubelj, župnik pri sv. Tomaži, šel je zbog bolezni v začasni pokoj. Faro Št. Tomaž bode oskrboval č. g. Janez Stiberc, župnik v Timenici. — **V lavantinski škofiji:** Čč. gg.: Fr. Murkovič, kapelan v Zavrčah, pride v Jarenino, Marko Stuhel gre iz Jarenine na Bizeljsko. Kapelanija v Zavrčah ostane prazna. — Umrla sta čč. gg.: Maks Globočnik, župnik v Ribnici, dne 31. oktobra in Matej Klobasa, župnik v Negovi dne 6. nov. — Počivajta v miru! — **V gorški nadškofiji:** Č. g. A. Kravanja gré s Sv. Gore kot vikar na Ponikve; č. g. Št. Valentinčič, poprej v Trnovem, je sedaj v Gorici na začasnem odpustu.

Učiteljske premembe na Kranjskem: G. Miha Kos, učitelj v Velesovem, premeščen je kot tretji učitelj v Vipavo; dosedanja začasna učiteljica v Vipavi gđ. J. pl. Föderberg je dobila definitivno tamošnjo četrto službo; gđ. Marija Šerc pride iz Doba na drugo učiteljsko mesto v Domžale, g. Jos. Turk je premeščen iz Grahovega v Begunje v radovljiškem okraju; začasni učitelj na Ubeljskem, g. Fr. Zaman, dobil je definitivno tamošnjo službo; zač. učiteljica v Dragatušu, gđ. Lud. Košenini, je dobila definitivno tretje mesto ravno tam; g. Fran Lovšin je dobil definitivno četrto mesto v Št. Vidu nad Ljubljano; g. Henrik Paternost je premeščen iz Mengša v Radomlje, gosp. Franjo Gostinčar iz Šostanja za četrtega učitelja v Škofjo Loko; g. J. Kuhar iz Škofje Loke v Trboje; stalno so namesčeni: g. Luka Jelenec v Št. Jurji pri Kranji, gosp. M. Debelak v Trsteniku, gđ. Marija Borovski na dekliski šoli v Trziči, gosp. M. Hiti kot nadučitelj v Slavini. Gđ. Gabrijela Ihan je premeščena iz Planine na Št. na deklisko šolo v Trziči, in gosp. Konrad Mally iz sv. Križa kot četrti učitelj v Trziči.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Otrokom medú! Otroci, ki hitro rastejo ter so vsled tega blede in slabotni, navadno posebno hrepené po sladkarijah. To hrepenenje izvira iz njihove telesne potrebe, ker telo njihovo potrebuje hrane, ki hitro v kri preide ter s tem podpira hitro rast. Semkaj spada zlasti cukrovina. Nerazumni stariši dajo zato svojim otrokom sladkarij, kavo, v kateri je veliko sladkorja, čaja itd. Ne gledé na to, da imajo take sladkarije malo redilnega v sebi, se mora

zavživanje mnogo sladkorja kar naravnost zavreči. Mnogo otročjih boleznij prihaja od tod, ker se je otrokom dajalo preveč sladkorja ali poslajenih jedij. Narava sama nam pa podaja čisto sladkarijo, ki ima vse lastnosti, da hitro preide v kri — to je méd. Zato naj se daje otrokom mnogo medú in kolikor mogoče pogosto. Zlasti za zajutrak se priporoča toplo z medom poslajeno mleko in dober domač kruh. To je najbolj zdrav, najokusnejši in najlozje prebav-

ljiv zajutrk; zlasti po zimi otrokom ne more nič bolj tekniti, nego taka hrana. Mleko in tečen kruh otroke dobro redi, méd pa ogreva telo, krepi pljuča in razvedri duha. Prazna je misel in prazen predsodek tistih, ki menijo, da méd „v želodec obleži“; le tedaj je neprebavljiv, če se ga vžije veliko, samega brez druge hrane. Dober domač kruh pa namazan z médom, otrokom bolje tekne, kot cele škatljice piškotov, izvlečkov in drugih takih pripomočkov novejšega časa.

Kakšna bode v prihodnje žitna cena? Gotovega reči ne moremo, dá se pa nekoliko sklepati iz letošnje letine. Rusija, Rumunija, Srbija in Avstro-ogerska preskrbljujejo druge evropske dežele s pšenico, ržjo, ječmenom in ovsom. Zanimivo je tedaj na vsak način vedeti, kako se je v teh krajih letina obnesla. V Rusiji pri pšenici še prav popolno srednje letine niso imeli. Rumunija in Srbija pridelali ste 15—20 odstotkov in Avstro-ogerska 7—10 odstotkov čez srednjo letino. Kar se pa tiče bogatih dežel zunaj Evrope, so v Indiji le malo več pšenice pridelali, kot lansko leto, v Združenih državah severne Amerike pa so je letos za 36 milijonov bušelnov (angleška mera) manj pridelali, nego lani. Če v poštrevzamemo, da v Ameriki zemlja hitro peša in da imamo — kakor se ceni — pri nas še lanske pšenice okoli 9 milijonov, ječmena pa okoli 3 milijone me-

tričnih centov, se ne dá dvomiti, da bode imelo naše cesarstvo vsaj za nekaj časa boljšo žitno kupčijo ter da bode bolj preskrbljevalo Evropo s žitom. Žito se vtegne vsled tega podražiti.

Ruski voznik. Kako razveseli človeka — tako pripoveduje ruski popotnik — ako vidi, kako ljubko ruski voznik svoje konje priganja. Mesto zoprnih kletvin, katere se morajo drugod mnogokrat poslušati in mesto neusmiljenega pretepanja z bičem pogovarja se z najljubeznivejšimi besedami s svojimi živalmi. „Počakaj, moja lastovica,“ kliče tak voznik, „kmalu si bodeš odpočila ter jedla zelene detelje, kolikor je bodeš poželela“. Če to prijazno prigovarjanje nič ne izda, se mu zagrozi: „O ti rujavec, ali te ni nič sram? glej tam-le Žgurjevega belca! manjši je kot ti in teče le hitreje. Ti me bodeš še razjeziti in moral te bodem tepsti. To pa boli, le poslušaj!“ In pri teh besedah vdari z bičem ob stranice, da počí. Ako vsled tega pretenja konjiček zdirja, ga z najprijaznejšimi besedami pohvali. — Lep nauk za marsikaterega slovenskega voznika!

Dobro domače zdravilo za slab želodec so brinove jagode. Stare ali razmečka se jih 5—10 v steklenico vode, ki se izpije zjutraj na tešče. Na ta način se odpravi vsled sprijenega želodca nastali glavobol gotoveje, kot z drugimi sredstvi.

Razne vesti.

(Knjige družbe sv. Mohora) so došle tudi v Ljubljano. Vsak ud naj jih torej prejme tam, kjer se je v družbo zapisal.

(Koroške bukvice) slovenskemu ljudstvu v pouk in kratek čas izdaja in zaklada Filip Haderlap Jurjev v Celovci. — Teh bukvic so sedaj zopet prišli na dan 9., 10., 11. snopič, ki prinašajo polno domačih čednih pesmic, — razen zadnje v 11. snopiču, kakoršne naj izostanejo v prihodnje, — kratkočasnih pripovedk, smešnic, gospodarskih nasvetov in tudi nekaj trdih lešnikov za učenjake, vse v poljudnem, domačem jeziku. Snopiči po 32 strani veljajo po 10 kr.

(Sveti oče Leon XIII.) so določili, da se na sv. Silvestra dan izpostavi po vseh farnih cerkvah presv. Rešnje Telo v ta namen, da bi verniki molili pred Najsvetejšim za katoliško cerkev in nje poglavarja. Kdor prejme ta dan sv. zakramente in moli v ta namen, prejme tudi popolni odpustek.

(Misijon) so imeli v Preski Medvodami na Gorenjskem; vodila sta misijon gg. jezuita P. Doljak in P. Kos; ljudje so prav pridno dohajali v cerkev in obhajanih je bilo nad 1000 vernikov. Bog blagoslovi

trud skrbnega gosp. župnika in vseh, ki so pripomogli k temu!

(V Mariboru) imajo letos 73 bogoslovcev, t. j. mladeničev, ki se pripravljajo za duhovniški stan. Toliko še jih ni bilo nikdar. Isto tako v Gradcu, kjer se jih uči čez 100.

(Kazen božja.) V neki vasi pri Korneuburgu blizu Dunaja hotela sta nedavno dva mlada šoli komaj odrasčena paglavca neko znamenje Matere božje podreti. Jeden izmed njiju spleza Boga preklinjajoč po kamenitem stebru na kviško, da bi doli vrgel kamenitega angelja. Ko pa angelja res odkruši, potagne ga ta seboj, in — hudobnež leži v nezavesti na tleh s polomljenima rokama.

(Dežela, v kateri se tatovom slabo godí.) Na Čuhonskem se prav slabo godí tatovom. Precej, ko jih vjamejo, je policaj dobro stape in potem so še zaprti. Ko je hotela ruska vlada preostre kazni odpraviti, so se Čuhonci ustavili. „Pet. Vedomosti“ naznanjujejo, da je bil zadnji čas tat prav ostro kaznovan. Bil je čevljar Kaistinen, kateri je jedno marko ukradel in je bil za celo življenje zaprt. Ostro kazen je dobil zaradi tega, ker je bil že v četrtič kaznovan.

(Srečna in nesrečna številka.) V 4. dan septembra t. l. sta se iz Pariza dva potovalca skupno odpeljala z vlakom v Dijon. Eden potovalec je bil Francoz Marx, drugi zastopnik španske zavarovalnice Salvador Zulneta. V vozu I. razreda sta sedela tudi dva Angleža. Marx si je v šali zapisal številko voza, rekoč, ako bo dobil kako srečko s to številko, jo bo gotovo kupil. Na neki bližnji postaji sta naša potovalca šla v restavracijo, mej tem pa sta Angleža dala nekemu postreščku dobro nagrado z ukazom, naj prenese v drug voz I. vrste prtljago odsotnih sopotovalcev, ker sta Angleža hotela biti sama v vozu. Naša dva potnika sta prepozno prišla iz gostilne, da bi mogla pozvati Angleža zaradi samovoljnega postopanja ter sta se hočeš nočeš vsedla v novi odkazani jim voz. Nekaj ur pozneje se je pripetila nesreča pri Velarsu. Voz s številko 20.799 je bil popolnoma razrušen in Angleža ubita, mej tem ko je ostal drugi voz I. razreda in z njim naša dva potovalca popolnoma nepoškodovan. Marx je prišedši v Barcelono iskal mej srečkami, ki so se mu ravno zadnji dan pred žrebanjem ponudile v neki prodajalnici, štev. 20.799, ter jo je tudi našel. In glej, zadel je nanjo drugi dobiček 80.000 frankov. — To pripoveduje „Figaro“, zatrjujoč, da stvar ni šala, marveč čista resnica.

Loterijske srečke.

Trst	3. novembra:	39,	41,	36,	26,	20.
Line	10. novembra:	63,	36,	20,	47,	17.
Gradec	10. novembra:	63,	23,	22,	25,	53.
Dunaj	10. novembra:	9,	62,	13,	27,	38.
Bru	14. novembra:	90,	18,	73,	38,	19.
Praga	7. novembra:	36,	39,	23,	52,	56.

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	34	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež,	4	22	Surovo maslo, "	—	90
Ječmen, "	4	22	Jajce, jedno	—	3
Oves, "	2	44	Mleko, liter	—	8
Ajda, "	4	22	Goveje meso, kgr.	—	56
Proso, "	4	39	Telečeje	—	50
Koruza, "	2	32	Svinjsko	—	52
Krompir, "	2	32	Koštrunovo	—	34
Leča, "	12	—	Pisanece	—	35
Grah, "	13	—	Golob	—	17
Fižol, "	11	—	Seno, 100 kgr.	2	50
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	2	32
Mast, "	—	78	Drva trda, 4 mtr.	6	80
Špeh svež, "	—	54	" mehka, "	4	40

➡ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 6. decembra.

Odlikovan v Trstu 1882

s srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,

tovarnar peči iz prstenih izdelkov,

v Ljubljani.

**Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših
peči najnovejše sestave**

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na ceví, nadstavce za dimnike z vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenega blaga spadajoče predmete.

(22)